

การบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

QUALITY ASSURANCE MANAGEMENT IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS WITHIN THE
PHU NAM RIN SCHOOL GROUP UNDER THE UTTARADIT PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 2

¹วิบูลย์ ผากิม, ²จุรีย์ สร้อยเพชร และ ³วรลักษณ์ ศรีกันทา

¹Wiboon Phakim, ²Juree Sroypet and ³Waraluk Sriguntha

¹นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเนชั่น

Received: 2025-12-02

¹Master of Education Program Students, Nation University, Thailand

Revised: 2025-12-16

¹Corresponding Author's Email: Wiboon2@gmail.com

Accepted: 2026-02-03

¹เบอร์โทร : 061-231-1167

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 2) เปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน และ 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 81 คน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน จำนวน 8 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) t-test One Way ANOVA และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน ภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ค่าเฉลี่ย (= 4.86) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (= 0.33) ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ค่าเฉลี่ย (= 4.82) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (= 0.38) ด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพ ค่าเฉลี่ย (= 4.80) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (= 0.39) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ค่าเฉลี่ย (= 4.76) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (= 0.38) และด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียน

ค่าเฉลี่ย (= 4.75) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (= 0.40) 2) ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ไม่มีผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และ 3) แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา (1)กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลที่ดี (2)ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โครงการเป็นฐาน (Project-based Learning) และส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (3)ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็น กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล (ID Plan) การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (4)เสริมสร้างภาวะผู้นำ จัดทำแผนพัฒนาดตนเองสำหรับผู้บริหาร ข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA) และการบริหารเชิงนวัตกรรม (5)ใช้วงจรเดมมิง ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีระบบนิเทศภายใน มีการประเมินตนเอง (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา) และใช้ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และวางแผนพัฒนา

คำสำคัญ: การบริหารงานประกันคุณภาพ ; สถานศึกษา ; กลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน

Abstract

This study aimed to 1) investigate the level of quality assurance management in educational institutions within the Phu Nam Rin School Group under the Uttaradit Primary Educational Service Area Office 2) compare the quality assurance management in educational institutions within the Phu Nam Rin School Group under the Uttaradit Primary Educational Service Area Office 2, classified by educational level and work experience. 3) examine the guidelines for developing quality assurance management in educational institutions within the Phu Nam Rin School Group under the Uttaradit Primary Educational Service Area Office 2. The study employed a mixed-methods research design. The quantitative population consisted of 81 teachers from nine schools in the Phu Nam Rin School Cluster. The qualitative data were obtained through semi-structured interviews with eight school administrators. The research instruments included a teacher questionnaire and a semi-structured interview guide. Quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, the independent samples *t*-test, and one-way analysis of variance (ANOVA), while qualitative data were analyzed through content analysis.

The findings revealed that: 1) the overall level of educational quality assurance management, as well as each individual dimension, was at the highest level. Ranked by mean scores from highest to lowest, the dimensions were student quality development ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.33$), teacher and personnel quality development ($\mu = 4.82$, $\sigma = 0.38$), quality management process development ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.39$), administrator quality development ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.38$), and learning management process development ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.40$).

2) There were no statistically significant differences in quality assurance administration among schools in the Phu Nam Rin School Cluster under the Uttaradit Primary Educational Service Area Office 2 based on educational level and work experience at the .05 level of significance.

3) The proposed guidelines for improving educational quality assurance management included: (1) establishing a vision and goals for student quality development aligned with educational standards, conducting individual student analyses, and strengthening supervision, monitoring, and evaluation systems; (2) promoting learner-centered instruction through Active Learning, Project-based Learning, and self-directed knowledge construction; (3) enhancing teachers' and educational personnel's competencies through Professional Learning Communities (PLC), Individual Development Plans (ID Plans), and the appropriate use of technology; (4) strengthening leadership through administrators' professional development plans, Performance Agreements (PA), and innovative management; and (5) applying the Deming Cycle (PDCA) systematically, encouraging participation from teachers, parents, and the community, implementing internal supervision and school self-assessment, and employing SWOT analysis as a tool for planning continuous quality improvement.

Keywords: Quality Assurance Management ; Educational institutions ; The Phu Nam Rin School Group

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุขท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงเร่งยกระดับระบบการศึกษาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพประชากรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประเทศไทยเองให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา ทั้งเพื่่อำรงอัตลักษณ์ของชาติและสร้างสมรรถนะประชาชนให้สอดคล้องกับทิศทางเศรษฐกิจและตลาดแรงงาน ภายใต้แรงกดดันจากโลกาภิวัตน์และปัญหา

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2569)

ภายในประเทศ ระบบการศึกษาจึงต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การสร้างคุณภาพการศึกษาที่ดีจำเป็นต้องมีระบบควบคุมและรักษามาตรฐานเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน (Office of the Education Council, 2017)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในไทยประกอบด้วยสองส่วน คือการประกันคุณภาพภายใน ที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามมาตรา 48 เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ที่กำหนด ส่วนการประกันคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินโดยองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและรับรอง มาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งสองระบบทำงานร่วมกันเพื่อให้การจัดการศึกษามีความน่าเชื่อถือและ พัฒนาได้ Office for National Education Standards and Quality Assessment (2018) ระบบการ ประกันคุณภาพภายในเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษารักษามาตรฐาน พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่าการจัดการศึกษามีคุณภาพตามที่กำหนด (Sae-Lim et al., 2023) เขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดนโยบายและสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ผ่านการให้คำปรึกษา นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านคุณภาพด้วยการจัดอบรมและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้านการประกันคุณภาพ เพื่อนำไปใช้วางแผนพัฒนาในระดับ เขตพื้นที่และรายงานต่อหน่วยงานส่วนกลางอย่างมีประสิทธิภาพ (National Education Act, B.E. 2542, 1999) กลุ่มโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญในการกระจายอำนาจและขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพสู่สถานศึกษา โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อพัฒนาคุณภาพและใช้ทรัพยากรร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนหลักทำหน้าที่ประสานงาน ขณะที่โรงเรียนสมาชิกแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย แผนพัฒนา และแนวปฏิบัติที่ดี นอกจากนี้ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและ การจัดการความรู้ภายในเครือข่ายช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนขนาดเล็กและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง กลุ่มโรงเรียนภูน้ำรินเป็นกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประกอบด้วย 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง โรงเรียนบ้านห้วยมุ่น โรงเรียนบ้านโป่งพาน โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 106 (บ้านนาบัว) โรงเรียนบ้านม่วงชุม โรงเรียนวัดนาชุม โรงเรียน อนุบาลบ้านโคก โรงเรียนบ้านน้ำแพ และโรงเรียนบ้านห้วยครั่ง มีการจัดทำประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษามาอย่างต่อเนื่อง และได้รับการประเมินภายนอกรอบสี่ จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดี ซึ่งจากระดับการประเมินการประกัน คุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดีมาก ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับต้องปรับปรุง

จากผลการประเมินดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพใน สถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อศึกษา ระดับและเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน และศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนภูน้ำรินที่เหมาะสมกับบริบท

อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ใช้ประชากรครูผู้สอนและผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 89 คน แบ่งเป็น ครูผู้สอน 81 คน และผู้บริหาร 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 5 ด้านๆ ละ 6 ข้อ แบ่งเป็น 5 ระดับและแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าเท่ากับ 1.00 ทุกประเด็น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น เพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.2. ส่งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากรโดยใช้ Google Forms
- 3.3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1. วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ซึ่งจะให้เห็นถึงในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ (Srisa-ard, 2013)
- 4.2. เปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2569)

- 1) จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบที (Independent Sample t-test)
- 2) จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หรือ F-test (One Way Analysis of Variance ANOVA)
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียน ภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ตามระดับการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน ภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้าน

การบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1.ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.86	0.33	มากที่สุด
2.ด้านการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากร	4.82	0.38	มากที่สุด
3.ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพ	4.80	0.39	มากที่สุด
4.ด้านการพัฒนาคุณภาพ ผู้บริหาร	4.76	0.38	มากที่สุด
5.ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	4.75	0.40	มากที่สุด
รวม	4.80	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ระดับการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน ภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.33$) ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ($\mu = 4.82$, $\sigma = 0.38$) ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพ ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.39$) ด้านการพัฒนาคุณภาพ ผู้บริหาร ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.38$) และด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.40$)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ตามระดับการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน ภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2569)

ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1.มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ	4.89	0.32	มากที่สุด
2.มุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรม	4.88	0.33	มากที่สุด
3.มุ่งเน้นการมีจิตสาธารณะ	4.86	0.35	มากที่สุด
4.มีทักษะการทำงานเป็นทีมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	4.86	0.35	มากที่สุด
5.มุ่งเน้นความสามัคคี	4.85	0.39	มากที่สุด
6.มุ่งพัฒนาการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	4.81	0.42	มากที่สุด
รวม	4.86	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ระดับการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมดจำนวน 81 คน ภาพรวมทั้ง 5 ข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.13$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ ($\mu = 4.89$, $\sigma = 0.32$) มุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรม ($\mu = 4.88$, $\sigma = 0.33$) มุ่งเน้นการมีจิตสาธารณะ ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.35$) มีทักษะการทำงานเป็นทีมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.35$) มุ่งเน้นความสามัคคี ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.39$) และมุ่งพัฒนาการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ($\mu = 4.81$, $\sigma = 0.42$) ซึ่งลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t-test

การบริหารงานประกันคุณภาพใน สถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t-test	Sig.
	ปริญญาตรี (N=67)		สูงกว่า ปริญญาตรี (N=14)			
	μ	σ	μ	σ		
1. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.85	0.34	4.89	0.27	-0.411	0.326
2. ด้านการพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้	4.75	0.39	4.73	0.45	0.234	0.959

การบริหารงานประกันคุณภาพใน สถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t-test	Sig.
	ปริญญาตรี (N=67)		สูงกว่า ปริญญาตรี (N=14)			
	μ	σ	μ	σ		
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.83	0.33	4.75	0.57	0.740	0.117
4. ด้านการพัฒนาคุณภาพ ผู้บริหาร	4.77	0.37	4.68	0.37	0.852	0.811
5. ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพ	4.80	0.36	4.78	0.55	0.256	0.344
รวม	4.80	0.12	4.76	0.20	0.393	0.771

*sig < 0.05

จากตารางที่ 3 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การทดสอบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA

การบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา		Sum of Squares	df		Mean Square	F	Sig.
1. ด้านการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน	Between Groups	0.034	2		0.017	0.156	0.856
	Within Groups	8.491	78		0.109		
	Total	8.525	80				
2. ด้านการพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้	Between Groups	0.243	2		0.122	0.763	0.470
	Within Groups	12.430	78		0.159		
	Total	12.674	80				
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา	Between Groups	0.286	2		0.143	0.981	0.380
	Within Groups	11.391	78		0.146		
	Total	11.678	80				

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2569)

4.ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร	Between Groups	0.650	2		0.325	2.336	0.103
	Within Groups	10.853	78		0.139		
	Total	11.503	80				
5.ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพ	Between Groups	0.374	2		0.187	1.220	0.103
	Within Groups	11.944	78		0.153		
	Total	12.318	80				
รวม	Between Groups	.262	2		0.131	1.156	0.320
	Within Groups	8.844	78		0.113		
	Total	9.106	80				

*sig

<

0.05

จากตารางที่ 4 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มภูน้ำรินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1) กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลที่เป็นระบบ

2) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โครงการเป็นฐาน (Project-based Learning) และส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ที่จำเป็น กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล (ID Plan) การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

4) เสริมสร้างภาวะผู้นำ จัดทำแผนพัฒนาตนเองสำหรับผู้บริหาร ข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA) และการบริหารเชิงนวัตกรรม

5) ใช้วงจรเดมมิง ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีระบบนิเทศภายใน มีการประเมินตนเอง (รายงานการประเมินตนเอง ของสถานศึกษา) และใช้ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ และวางแผนพัฒนา

องค์ความรู้ใหม่

แผนภาพ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษา ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ใหม่ จากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานประกันคุณภาพ ในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนผู้นำารินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พอสรุป ได้ดังนี้

1. **การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือปัจจัยขับเคลื่อนหลักของระบบประกันคุณภาพภายใน** เป็นการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านที่มีคะแนนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับทุกด้านสิ่งนี้นำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ ว่าเมื่อโรงเรียน ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ระบบประกันคุณภาพภายในทั้งหมดจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยอัตโนมัติ เป็นทฤษฎีเชิงปฏิบัติใหม่สำหรับบริบทกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท

2. **ระบบการบริหารงานมีผลมากกว่าความแตกต่างของบุคลากร** ซึ่งมีระดับการศึกษาและ ประสบการณ์ทำงาน ไม่มีผลต่อระดับการบริหารงานประกันคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญจึงเกิดองค์ความรู้ใหม่ว่า ความสำเร็จของงานประกันคุณภาพขึ้นกับ “ระบบการบริหาร” มากกว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล ของผู้ปฏิบัติงานซึ่งสนับสนุนแนวคิดการสร้างระบบคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกโรงเรียน

3. **โครงสร้างกลุ่มโรงเรียนช่วยยกระดับคุณภาพและลดความเหลื่อมล้ำ** งานวิจัยชี้ว่าโรงเรียนในกลุ่ม ภู่นารินมีคุณภาพการบริหารงานประกันคุณภาพระดับ “มากที่สุด” ทุกด้าน ซึ่งทำให้เกิดความรู้ใหม่ว่า โครงสร้างกลุ่มโรงเรียน (School Cluster Model) เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ด้านคุณภาพและ เพิ่มประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายใน เป็นองค์ความรู้ใหม่เชิงระบบที่สามารถนำไปใช้กับเขตพื้นที่อื่น ที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้

4. **ภาวะผู้นำเชิงออกแบบมีความสำคัญต่อความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพ** โรงเรียนที่มีคะแนน สูงมักมีผู้บริหารที่วางระบบคุณภาพ กำกับติดตาม กำหนดทิศทางคุณภาพผู้เรียน สร้างวัฒนธรรมคุณภาพ

ภายในโรงเรียน ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่่ว่า การบริหารงานประกันคุณภาพต้องการ “ผู้นำเชิงออกแบบระบบ” มากกว่าผู้นำเชิงสั่งการแบบเดิม

5. การใช้วงจรเดมมิงเป็นวัฒนธรรม ทำให้ระบบประกันคุณภาพเดินหน้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
โรงเรียนที่มีวงจรเดมมิง หมุนเวียนจริง มีผลคะแนนด้านอื่นสูงเชื่อมโยงกันจึงเกิดองค์ความรู้ใหม่ว่า วงจรเดมมิงที่เป็นวัฒนธรรมองค์กรจะทำให้การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการอัตโนมัติ ไม่ใช้งานเพิ่มภาระ

การบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลเกิดจากการบูรณาการ 5 กลไกสำคัญ ได้แก่ การยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสร้างระบบบริหารที่เป็นมาตรฐาน การใช้โครงสร้างกลุ่มโรงเรียนเป็นเครือข่ายสนับสนุน การมีภาวะผู้นำเชิงออกแบบ และการสร้างวัฒนธรรมการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจร PDCA ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ขนาดเล็กและสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันให้มีประสิทธิภาพและความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากำหนดตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และดำเนินงานตามวงจรเดมมิง อย่างเป็นขั้นตอน นอกจากนี้บุคลากรทุกระดับยังมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน ทั้งการวางแผน การจัดกิจกรรม การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pimphanit and Kongphet (2025) การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า การบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพเกิดจากครูมีส่วนร่วมอย่างครบวงจรในกระบวนการประกันคุณภาพ ตั้งแต่การวางแผน ดำเนินงาน ตรวจสอบ ไปจนถึงการประเมินและพัฒนา ร่วมกับผู้บริหาร ในการสร้างความโปร่งใส ยกระดับคุณภาพ และส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaiworran (2024) การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Duangthep (2020) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ของโรงเรียน อยู่ในระดับดีมาก ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตาม

ตัวแปรอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในหน้าที่ตำแหน่งการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า แนวทางด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผู้บริหารทุกท่านให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีระบบประกันคุณภาพภายในที่ใช้หลักวงจรเดมมิง และการวิเคราะห์ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อวางแผนพัฒนา มีการนิเทศภายในและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะคิดวิเคราะห์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kaewrakmook, Rattanachuwong, and Yawirach, 2023) โรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานด้านวิชาการ พบว่า มีการจัดหลักสูตรตรงกับบริบทของสถานศึกษา ใช้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกและมีแผนการนิเทศอย่างชัดเจน ด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า มุ่งพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) และโครงการเป็นฐานให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีระบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย (Laomee, Sorapan, and Sudsomboon, 2024) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษา ใน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง ด้านการจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถสอดคล้องกับโลกยุคดิจิทัล ผ่านการใช้สื่อและเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการวางแผนการสอนเชิงคุณภาพ ครูจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล (ID Plan) ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนานวัตกรรมการสอน พร้อมส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การตัดสินใจร่วม และการประเมินผลงานครูตามคุณภาพผู้เรียนและข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA) นำผลประเมินมาวิเคราะห์จัดทำแผนพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wisaruetapa, Suwan, and Phonphanich (2025) การวิจัยติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู และโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า การพัฒนาครูและผู้บริหารผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2569)

(PLC) ซึ่งมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร พบว่า แนวทางของผู้บริหารทุกท่าน สะท้อนให้เห็นถึงการมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างทักษะผู้นำยุคใหม่ ทั้งด้านภาวะผู้นำ การบริหารการเปลี่ยนแปลง ทักษะทางวิชาการ การบริหารบุคลากร ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ เข้าร่วมอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหาร จัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) และข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA) พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติการ กลยุทธ์ และรายงานผลประจำปี (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา) เพื่อติดตามและประเมินผลความสำเร็จของการบริหาร ส่งเสริมศักยภาพการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและยั่งยืน

สรุป

จากการศึกษา การบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร และด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน

แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน สรุปได้ว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลที่เป็นระบบ ด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โครงการเป็นฐาน (Project-based Learning) และส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็น ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล (ID Plan) ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร เสริมสร้างภาวะผู้นำ การบริหารเชิงนวัตกรรม จัดทำแผนพัฒนาตนเองสำหรับผู้บริหารและข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA)อย่างต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพ ใช้วงจรเดมมิง ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีระบบนิเทศภายใน มีการประเมินตนเอง (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา) และใช้ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และวางแผนพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้

1.1. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผล วิเคราะห์ข้อมูล คิดหาวิธีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเป็นระบบ

1.2. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาห้องปฏิบัติการพิเศษที่มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ

1.3. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ผู้บริหารควรส่งเสริมและสร้างกลไกให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองอย่างจริงจัง พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดทำ Improvement Plan อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน

1.4. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ควรส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เพื่อสะท้อนทักษะและความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.5. ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพ ผู้บริหารควรส่งเสริมความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย และพัฒนาโครงสร้างการบริหารที่เน้นกระบวนการคุณภาพ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนภูน้ำริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้

2.1. หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยเน้นการสร้างระบบและกลไกการทำงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มากกว่าการยึดโยงกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของครู เช่น ระดับการศึกษาหรือประสบการณ์ เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

2.2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกระดับในการดำเนินงานประกันคุณภาพ โดยจัดให้มีการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาระบบการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยลดความแตกต่างระหว่างบุคคล และเพิ่มประสิทธิผลของการดำเนินงานโดยรวม

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2569)

2.3.ควรจัดอบรมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการปฏิบัติจริง (practical training) และการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ครูทุกคนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีมาตรฐานเดียวกัน แม้จะมีพื้นฐานหรือประสบการณ์แตกต่างกัน

2.4.สถานศึกษาควรพัฒนาระบบ เครื่องมือ และแนวปฏิบัติ (guidelines) ที่ชัดเจนในการดำเนินงานประกันคุณภาพ เช่น คู่มือการดำเนินงาน ระบบสารสนเทศ หรือแบบฟอร์มมาตรฐาน เพื่อช่วยลดความคลาดเคลื่อนจากความแตกต่างของบุคลากร

2.5.ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานประกันคุณภาพ เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร แรงจูงใจในการทำงาน หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งอาจใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้เข้าใจบริบทเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผู้บริหารทุกท่านให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้

3.1.สถานศึกษาควรนำผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) มาใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และวิธีการประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อให้การพัฒนามีทิศทางและสามารถติดตามความก้าวหน้าได้

3.2 .ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning) การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา (Problem-based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน

3.3. ควรใช้หลักวงจร PDCA (Deming Cycle) ในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินผลและนำผลไปปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3.4.นอกจากทักษะด้านวิชาการ ควรเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และทักษะชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

3.5. สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน เช่น การจัดกิจกรรมร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างรอบด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1.ควรศึกษากลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบและประสิทธิผลของการบริหารงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาในบริบทที่หลากหลายมากขึ้น

2.2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพในสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อให้เห็นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพว่ามีผลต่อคุณภาพการศึกษาในมิติของผู้เรียนอย่างไร

References

- Chaiworran, K. (2024). *Teacher Participation in Internal Quality Assurance Implementation of Welfare School Group 6 under the Bureau of Special Education Administration*. (Doctoral dissertation). University of Phayao. Phayao.
- Duangthep, A. (2020). Internal Quality Assurance Implementation of Schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office. *Journal of Academic Santapol College*, 6(1), 145–152.
- Kaewrakmook, S., Rattanachuwong, P., & Yawirach, P. (2023). Guidelines for Academic Administration to Enhance Students' Learning Achievement at Ban Santikhiri School under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. *Journal of Education Academic Chiang Rai Rajabhat University*, 8(2), 101–124.
- Laomee, N., Sorapan, C., & Sudsomboon, S. (2024). Technological Leadership of School Administrators Affecting Teachers' Active Learning Management in Schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. *SSRU Graduate Studies Journal*, 17(2), 40–68.
- National Education Act, B.E. 2542. (1999). (1999/19/August). *Royal Gazette*. 116/74a, 1-23.
- Office for National Education Standards and Quality Assessment. (2018). *Educational Quality Assurance Manual*. Bangkok: ONESQA.
- Office of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017–2036*. Bangkok: Ministry of Education.
- Pimphanit, J., & Kongphet, Y. (2025). Teacher Participation in Internal Quality Assurance Implementation in Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. *Santiya Phiwat Wat Nong Nok Kot Journal*, 3(5), 232–251.
- Sae-Lim, T. et al. (2023). Internal Quality Assurance Administration of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Lopburi. *Siang Tham Chak Mahayana Journal*, 9(2), 132–144.
- Srisa-ard, B. (2013). *Preliminary Research*. (9th printing). Suwiriyan.

Wisaruetapa, W., Suwan, S., & Phonphanich, S. (2025). Monitoring and Evaluation of Teacher and School Development for the Continuous Enhancement of Educational Quality at Prince of Songkla University. *Journal of Integration Social Sciences and Development*, 5(1), 344–353.